

DOSSIER

JOHN HEUZEL – KRUISPUNT – WEIRDO'S

Hubert Van Eygen, *Oud en toch nog nieuw* (over Yang en Kruispunt),
in: *De Nieuwe*, jrg. 22, nr. 1148, 3 juli 1986, p. 26-27

John Heuzel, *Dodoland enkel*,
in: *Weirdo's*, jrg. 18, nr. 3, september 2005, p. 13-15

John Heuzel, *De dood van een tijdschrift: Kruispunt*,
in: *Weirdo's*, jrg. 22, nr. 1, maart-april 2009, p. 11-12

Hubert Van Eygen, *Op het kruispunt*,
in: *Weirdo's*, jrg. 22, nr. 2, juni-juli 2009, p. 3-8

Hendrik Carette, *Ter verduidelijking* (in *Kruispunt*, nr. 200, juni 2009),
in: *Weirdo's*, jrg. 22, nr. 2, juni-juli 2009, p. 3-8

John Heuzel, *Regelneven en oekazen*,
in: *Weirdo's*, jrg. 23, nr. 1, maart-april 2010, p. 14

Hubert Van Eygen, *Hoe word je verliefd
op een duivels literair tijdschrift?*
in: *Kruispunt*, jrg. 50, nr. 200, juni 2009, p. 23-32

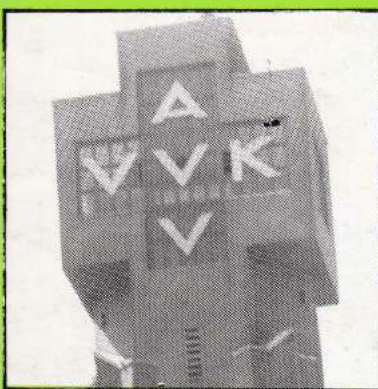
de nieuwe

WEEKBLAD • 22^e JAARGANG • DONDERDAG 3 JULI 1986 • NR. 1148 • 42 F

GESCHIEDENIS: HET JONG-DAIDSFONDS

INTERVIEW: JEANINE MADYOL (DF)

FOTOREPORTAGE: IJZERBEDEVAART 1986

INTERVIEW: LIONEL DEFLO

Over face lifts en eeuwige jongelingen

Oud en toch nog nieuw

Als jong schrijver moet je vaak 'vechten' om aan de bak te komen in het literaire wereldje. Daarbij wil je wel eens tegen oude schenen stampen, eenvoudig omdat je van mening bent dat de 'oudjes' de plaats bezet houden die jou eigenlijk toekomt (jonge ijdelheid...). Niet alleen hoogbejaarde en meno-pauze schrijvers moeten het daarbij ontgelden, maar ook en vooral de literaire tijdschriften die in hun bestaan de eeuwen vergaten te tellen... Namen van tijdschriften als *Dietsche Warande en Belfort*, de *Vlaamse Gids* en andere Vlaamse en Nederlandse koffiekranjes, hoef ik hier niet meer te laten vallen.

Het wekt dan ook geen verwondering dat er tegenover deze oudjes een heleboel jonge tijdschriften uit de grond (?) schieten die vaak niet hoger komen dan een oplage van 200 exemplaren (schrijvers hebben grote families...). Tussen die eenwoude en piepjonge literaire tijdschriften zwalpen er echter nog een aantal tijdschriften die al een respectabele leeftijd hebben bereikt maar toch nog niet pensioengerechtigd zijn. Ook zij zijn vaak een struikelblok voor de vele jongeren die er maar moeilijk in terecht kunnen. Enkele namen op een rijtje: *Poëziekrant* (10 jaar én een monopolie op poëzievlak in Vlaanderen dat moeilijk doorbroken kan worden), *'t Kofschip* (14 jaar roeien met dezelfde riemen), *Appel* (10 jaar jong), *Creare* (15 jaar outsider), *Deus ex Machina* (10 jaar te speciaal), *Kreatief* (20 jaar thema's), *Yang* (22 jaar) en *Kruispunt* (25 jaar).

Ik wil hier geen kritiek leveren op deze tijdschriften. Ze hebben allen wel al het een en ander bewezen (toen ze jong waren?) en hebben tal van jongeren een mogelijkheid geboden om naar buiten te treden, daar niet van, maar toch: vaak bleven ze na verloop van tijd steken in het gevaarlijke zwarte gat waarin alle tijdschriften eens vallen: ze hebben geen eigen gezicht meer en bloemlezen zichzelf doorheen hun jaargangen. Ze leveren niks nieuws en onderscheiden zich vaak in niets van andere tijdschriften. Hier mag wel even opgemerkt worden dat de kracht in het literaire tijdschriftenwereldje nogal versnipperd wordt, ook bij de jongeren. Samenwerking tussen een aantal tijdschriften zou ongetwijfeld de kwaliteit en de oplage de hoogte indrijven.

Tijdloos

Maar waarom al deze oude koeien uit de sloot halen? Gingen we het niet hebben over iets nieuws? Jawel hoor: twee oudjes (sorry voor de beschimmelde benaming) hebben bewezen dat het ook anders en vooral jonger kan. Een blik op *Kruispunt* nr. 100 en *Yang* nr. 127, getallen die het ergste doen vermoeden en toch aangenaam verrassen. Twee literaire tijdschriften die tijdloos zijn...

Kruispunt is altijd een zonderling geweest binnen het circuit van de Vlaamse literaire tijdschriften. Het had en heeft nog steeds een eigen gezicht (wat dat gezicht voorstelt vergt een hele eindverhandeling...) en blijft steeds weer verrassen en dat is nou eenmaal de vereiste om een interessant tijdschrift te blijven uitgeven. *Kruispunt* is eenvoudig het goede voorbeeld van de vader die nog

dagelijks zijn buikspieroefeningen doet en af en toe de katjes in het donker knijpt.

Yang daarentegen was na de bloeiperiode van het neo-realisme (hoelang is dat al geleden...) naar ongekende diepten gezakt, ook al zaten er beslist talentrijke mensen in de redactie zoals **Roland Jooris**, **Daniël Van Ryssel** en **Joris Denoo**. Gelukkig zag de redactie net op tijd de noodzaak in om 'op te stappen' en het roer voor bijna 100% over te geven aan een veel jonger team. Een evolutie die bij veel tijdschriften in overweging zou moeten worden genomen.

Yang: paf

Ik had al het een en ander opgevangen in verband met veranderingen binnen *Yang* en dat Joris Denoo opstapte wist ik ook al, maar toch stond ik gewoonweg paf toen nr. 127 van het 22-jarige *Yang* in mijn bus viel. *'Nieuwe*

tie uit de doeken wat de toekomst zal moeten bieden. Opmerkelijk daarbij is de uitspraak: «*De traditionele scheidingslijn tussen romantici en realisten enerzijds en formalisten en modernistische auteurs anderzijds beschouwen we als een aftandse polemiek*»... Prima, dat werd tijd.

Daarnaast wil men een eigen gezicht krijgen door allereerst hogere kwaliteitseisen te stellen en door meer Nederlanders aan te trekken (is noorden gelijk aan kwaliteit?). En men zal zich voor een groot deel toeleggen op het maken van themanummers die kunnen inspelen op de actualiteit (klinkt daar *Kreatiefs* basis niet door?). Een zwaar maar toch nog vaag programma. Dit eerste nieuwe nummer is nog anthologisch maar wijst toch al in de goeie richting. Vooral Frank Albers' kritiek op *'The culture of freedom'* van de Peruaanse schrijver **Vargas Llosa** viel positief op en kan beschouwd worden als een verlengstuk van de 'programmaverklaring'. Deze kritiek geeft ook al duidelijk aan dat er weer plaats voor sociaal engagement zal zijn in *Yang*.

In zijn kritiek wijst Albers allereerst op de bedreiging die de audiovisuele cultuur zou vormen voor de literatuur maar daarnaast wijst hij vooral op het verschil tussen onze literatuur en de literatuur uit landen waar repressie, mensenrechtenschendingen en censuur dagelijkse kost zijn, zoals in het land van Llosa, Peru. Llosa stelt in zijn *'The culture of freedom'* een verregaand utopisch bevrijdingsmodel op, zoiets als: laten we onze meningsverschillen en oorlogen uitvechten in onze literatuur, dan vallen er tenminste geen slachtoffers meer... Albers komt daar met recht tegen in opstand en haalt daarbij de bundel interviews van **Auwers** *'Engagement of escapisme'* aan (dit boek bundelt interviews over het gewijzigde standpunt van een aantal auteurs inzake sociaal engagement, in vergelijking met

**Het wordt tijd
dat Vlaanderen gaat inzien
dat «Kruispunt» meer aandacht verdient.**

optiek' stond er trots op de kaft. En inderdaad: het was nieuw en jong. De redactie met o.a. **Frank Albers** en **Hans De Greve** bestaat nu bijna uitsluitend uit twens! Een verjonging die op zich al gedurfd en lovenswaardig kan genoemd worden. Maar hoe zit het met de inhoud?

In haar *'Woord vooraf'* doet de redac-

een andere bundel interviews van 16 jaar geleden). Albers besluit: «*Ik verkies de soms luciede wanhoop die 'Engagement of escapisme' uitademt boven de 'mauvaise foi' van de verdachte verpleger Vargas Llosa.*»

Maar we gaan verder: er is een fris proza-aanbod. Het deed me even denken aan het 'krankzinnige' van *De Brak-*

ke *Hond* (zou dat tijdschrift nu al school maken?).

Pol Hoste neemt het sociaal engagement van de voor arbeiders schrijvende auteur op de korrel en Hans De Greve zoekt in zijn proza-debuut zijn 'Oorsprongen' in verre zuiderse oorden en aan de borst van bruinverbrande dames... Verder stellen **Miriam Van Hee** en **P. Van Everbroek** de 'mediterrane gestalten' voor van de Russische dichter **Osip Mandelstam**.

Daarnaast zoekt **Stefan Hertmans** een verloren zinnetje van **Proust** (was het maar verloren gebleven...). Snel vergeten dus, of misschien enkel voor de academici.

Een overblijfsel van de oude Yang is ongetwijfeld het aandacht willen besteden aan de beeldende kunst. Of dit nog nodig is in een literair tijdschrift blijft een open vraag. In dit nummer stellen Hans de Greve en **Hans Vandevoorde** beeldend kunstenaar **Wim Ricourt** (ook jong!) voor. En ook hier moet het woord engagement weer vallen: «*Ik werk niet a priori vanuit een engagement. Achteraf, dus als het schilderij af is, blijkt dat engagement er wel degelijk in te zitten*»... Een bewijs dat sociaal engagement eigen is aan de kunstenaar?

De gedichten in dit nummer stijgen eveneens uit boven de 'oude' keuze. Nieuwe namen voor mij waren de frisse en jonge **Hans Ten Hille** en **A. Dorn** («*Met langgerekte lijzige vingers/Peutert hij tussen de dagen de/Verveling weg...*»), naast de 'oudere' **Victor Vroomkoning** en **Roger M.J. de Neef**. In de kritische rubriek 'Uit het lezen gegrepen' worden de poëzie van diezelfde de Neef en 'Hoogste tijd' van **Harry Mulish** onder de loupe genomen en goedgekeurd. Als gemakkelijke afsluiter krijgen we nog een boekjestrommel waarin de afgewezen boekjes van **Van den Broeck** en **H. Portocarero** worden gedumpt.

Na deze opsomming is maar één conclusie mogelijk: *Yang* is nieuw, ook al is het 22 jaar oud. *Yang* heeft zich geschooren en een nieuw pakje aangetrokken dat de jaren 80 waardig is (gelukkig is de vorm ook veranderd). Van het nieuwe Yang-team valt nog veel te verwachten, als Yang-er en als individu. De grote moeilijkheid die *Yang* nu nog moet overwinnen is niet te vervallen in de verworvenheden en het gekozen stramen maar steeds weer van vak naar vak te huppelen, steeds weer grenzen te overschreiden en nieuwe dingen binnen te brengen waarvan anderen de noodzaak (nog) niet inzien. Zo kan Yang grenzeloos worden. Ik gun het deze jonge mensen (ben ik oud?) die het bewijs hebben geleverd dat het noodzakelijk is regelmatig een *changing of the guards* te houden in een literair tijdschrift dat leefbaar wil blijven. Wie volgt?

Kruispunt: grenzeloos

Een heel ander tijdschrift maar even 'grenzeloos' is *Kruispunt*. Zonet viel het

100ste nummer van deze 25-jarige op mijn bureau en stootte een kop koffie om, wat typerend genoemd mag worden voor de aanpak van het tijdschrift... **John Heuzel** had duidelijk reden voor een dubbel jubileum. Maar de energie die andere tijdschriften vaak in grenzeloze feesten en hoogstaande (?) culturele manifestaties stoppen, heeft Heuzel met de *Kruispunt*-werkgroep in dit prachtige nr. 100 gestopt. *Kruispunt* bevestigt hier weer dat het nooit oud is geweest! Ieder nummer weer huppelt het net daar waar niemand het had verwacht en telkens steekt het in een ander jasje: dan eens rood met **Boon** op de rug, een andere keer Iers geel met **Joyce** achterop of zwart met 'Skryf asseblief terug', een andere keer wordt Laps grijs 'Samen-gebundeld' en krijgt Zee-land een kleurtje...

Kruispunt is altijd sterk geweest in het maken van themanummers over dingen die nog braak liggen in Vlaanderen. *Kruispunt* vult de gaatjes op met gedegen studies!

Maar daarnaast waren ook de zogenaamd 'gewone' nummers vaak zo divers en zo ongewoon dat er slechts één naam op de voorflap mocht prijken: *Kruispunt*. Met het 100ste nummer bevestigt het tijdschrift eveneens dat het het meest (en enige) sociaal geëngageerde literair tijdschrift in Vlaanderen is. Een enkele blik op de inhoudstafel lijkt me voldoende: lees de aan *Amnesty International* opgedragen gedichten van **Jan Deloof**, of het verhaal van de Zuidafrikaan **A. Letoit**, **Ivens** stuk over de Zuidafrikaanse Zoeloe-dichter **Mazisi Kunene** samen met een selectie van diens gedichten of onderga de Zuidafrikaanse collages van ondergetekende. Zelfs in de kritische rubriek ('Op het kruispunt'...) springen de publicaties die in die richting wijzen sterk naar voren: 'Linkse frontvorming' van **J.E. Burger** wordt besproken, evenals het boek over censuur 'Schrijvers schieten ze toch ook dood' (red. **G. Theiner** van 'Index on censorship'); verder zijn er besprekingen van 'Afrikaanse boeken' van **J. Ber-**

geyck, **H. Harman** en **M. Mwangi** en eentje over 'Een lied van Afrika'. Moet ik nog verder gaan? Moet ik de gedichten van **Alain Delmotte** vermelden (ook een jongere!) of die van **Bert Bevers** («*de ochtend vriest zich/krakend naar twaalf uur./er ligt sneeuw over de stad./er worden vaders van/oude vrienden in be-graven./alles verandert en toch niets*», uit: '4 dagboekbladen') of die van **Lau-rens Geerse** («*Elk ogenblik/verwacht ik de jongste klik/van het pistool en de klok./Hef je hoofd van het blok*»). Of heb je liever de recensies van **Dries Janssen** over de vier Manteau-auteurs de Neef, de **Coninck**, **Lasoen** en **Gruwez**? Of misschien de kritiek op **Vlasse-laers** 'Literair bewustzijn in Vlaanderen 1840-1893' waaruit we de volgende prachtige passage oppikten: «*Wanneer een universitair vorser (die met gemeenschaps-geld wordt betaald) erin slaagt een onverteerbare pasta te fabriceren en het product kan publiceren met de financiële steun van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en de Universitaire Stichting van België (dus weer met de franken van u en mij), terwijl nage-noeg niemand van de betalende gemeenschap iets met dat boek kan aanvangen, dan is het geld verkeerd besteed*» (John Heuzel)... Inderdaad, besteed het geld dan liever aan de zovele literaire jongerentijdschriften die nu ook al hun 20 gesubsidieerde abonnementen zijn kwijtgeraakt...

En als je graag meeroddeelt in het literaire wereldje dan moet je zeker Heuzels 'Flandria (et Ollandia) Illustrata' lezen, wat dan ook bedoeld is als gemakkelijke afsluiter van een prachtig nummer.

Met zijn 124 bladzijden (ook al niet te versmaden, en bekijk de abonnements-prijs eens: 400 fr. voor 4 nrs!) is dit nummer ongetwijfeld een van de rijkste brokken literatuur die ik gelezen heb sinds ik in 1982 onherroepelijk verslaafd raakte aan literaire tijdschriften. Dit nr. 100 (met de prachtige voorpagina van **R. Detheux**) is het waard 'boek' genoemd te worden. Het is een noodzaak voor alle literatuur-liefhebbers en andere vogels. Het is een monument, een bekroning van 25 jaar anders zijn. Het wordt tijd dat Vlaanderen gaat inzien dat *Kruispunt* meer aandacht verdient. Maar laten we John Heuzel zelf het laatste woord geven met een stuk uit zijn 'verjaardagsverklaring' waarin de sterkte van het tijdschrift nogmaals naar voren komt:

«*Dit nummer is – misschien nog meer dan anders – een kruispunt. Een kruispunt van opvattingen en culturen. Step-pezand vermengt zich met polderklei (wat vindt de boer daarvan?) en meningen werken kruisbestuivend op elkaar in*»...

Hubert VAN EYGEN

Yang: een abo kost 600 fr., te storten op 001-1660079-97, redactieadres: Paul Buyck, Ossenstraat 93, 9000 Gent.

Kruispunt: een abo kost 400 fr., te storten op 001-0873424-15, redactieadres: John Heuzel, Boeveriestraat 8, 8000 Brugge.

ANTI-POSTMODERNISTISCH LITERAIR (K)WARTA ALS CRIEF

WELKDOOS

jrg. 18, nr. 3, september 2005
verschijnt driemaandelijks

Velen zijn ons voorgegaan...

donderdag 2 juni 2005

Je laat vallen: dat je met pensioen gaat. Ook bij *Kruispunt*.

Wat jammer of iets van die strekking. Met de vinger op de knip heeft volk dat zo spreekt je nieuwjarenlang veel succes met *Kruispunt* toegewenst.

Dat soort volk is even waardeloos als het slag inzenders waarvan je met je natte vinger voelt dat ze – al was het één keer – hun naam in drukinkt willen lezen. Verder hoor je nooit nog van ze, je zult ze wellicht nergens nog lezen, maar die weddenschap hebben ze gewonnen of dat lief is toch overdonderd door hun kunnen en vermogen. Zand over hun naam.

Een andere categorie rouwdragers wijst beschuldigend naar de Generaal Capiaumontstraat in Antwerpen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren heeft blijkbaar weer iemand een strop om de nek gelegd.

Nee: de dwergen van het VFL hebben *Kruispunt* niet genekt. Die intentie leefde al bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in de tijd van **Luc Martens**. Het VFL heeft het sloopwerk gewoon voortgezet. (Het normloze gezelschap ministerie en Fonds heeft meer dan tien jaar subsidie geweigerd zonder dat het ooit zijn beslissing kon motiveren. De schriftgeleerden hebben nooit de simpele waarheid durven zeggen: als je de gestroomlijnde publicaties van je vriendjes in leven moet houden, kun je maar beter de horzels verjagen). Zand over dat zieke fonds.

Ministerie en Fonds lopen in het oog, maar even erge vijanden zijn onze bibliotheken. De meeste websites melden trots het aantal tijdschriften. Macramé- of voetbalblaadjes – dat valt allemaal onder het onbeschaamd tijdschriften genoemde drukwerk. In heel Vlaanderen ken ik maar een dertigtal bibliotheken. De rest beconcurrereert liever de lokale krantenboer. Zand in die tv-blaadjes.

2004

Zowat vijftwintig jaar heb ik een stand gehad op allerlei beurzen. De Boekenbeurs gooide de hoogste ogen. Vandaag loopt het volk vol weerzin boeken voorbij en volgende week bekijkt het aandachtig kookpannen.

Altijd aandoenlijk hoe een geïnteresseerde langdurig met zijn vrouw die kapitale uitgave afweegt. Al gezien met welk gemak in de cafetaria de pens wordt gevuld? Zand in die huishoudboekjes.

De nieuwe wet op de vzw's heeft me doen hikken. De soesa met de rechtbank van koophandel en boekhouding, balans en ledenlijsten is een koehandel van Financiën. Ik ga met pensioen en zand over de boekhouders.

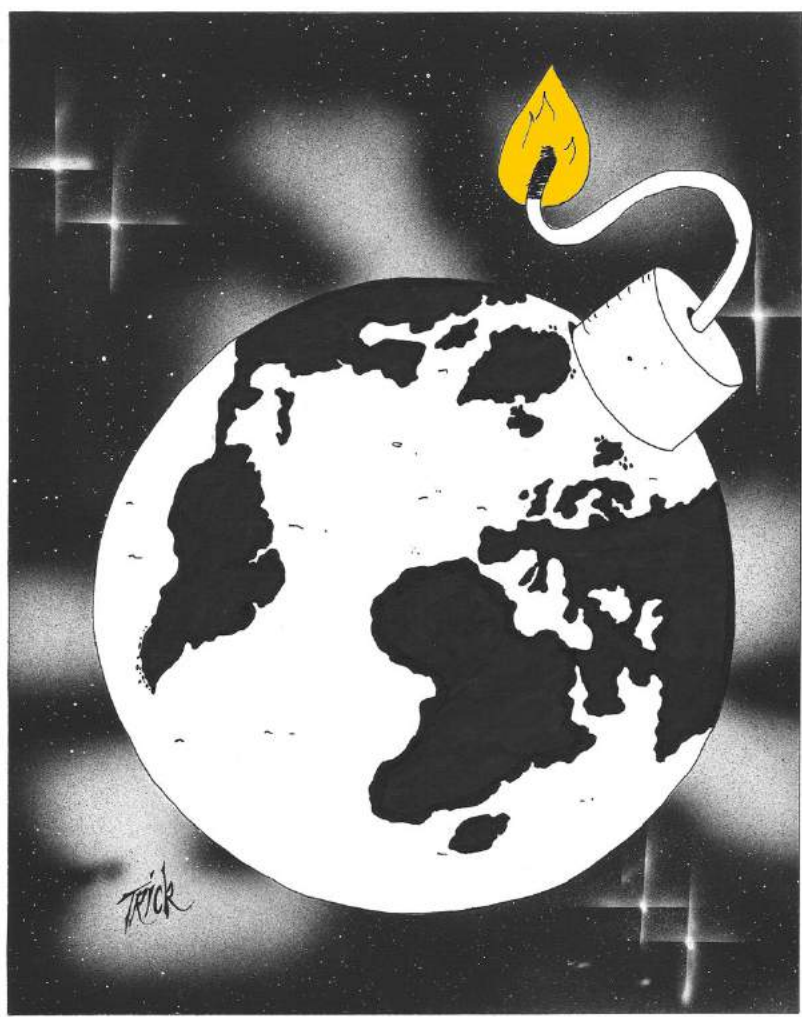
Kruispunt neemt een enkeltje Dodoland. Zand op het kerkhof van een uitstervende soort.

ANTI-POSTMODERNISTISCH LITERAIR (K)WARTAALSCHRIFT

WEEERSTEN

jrg. 22, nr. 1
maart-april 2009
verschijnt driemaandelijks

v.u. H. Van Eygen, Weetersteenweg 265, 3640 Kinrooi, afgiftekantoor: 3640 Kinrooi

De dood van een tijdschrift: *Kruispunt*

John Heuzel

In het kader van de subsidieperikelen rond **Gierik & NVT** vroeg **Henri-Floris Jaspers** aan **John Heuzel** waarom hij de publicatie van zijn boeiend tijdschrift *Kruispunt* enige tijd geleden staakte. Met toelating van beiden publiceren we hieronder het antwoord van **John Heuzel** dat verscheen in *Mededelingen van het Centrum voor Documentatie & Reëvaluatie* (jrg. 6, nr. 129). Je kan het beschouwen als een nadere toelichting bij de mails van John Heuzel die verschenen in onze literaire tijdschriften-special van september 2005 (jrg. 18, nr. 3):

Je vraagt me iets over het kapseizen van mijn Titanic. De rechtstreekse aanleiding was mijn pensioen. Eindelijk tijd om mijn bibliotheek te lezen en eens buitengaats te gaan.

Een andere gewichtige reden was de plotse dood van mijn medeplichtige. Tony de Schacht heeft meer dan twintig jaar *Kruispunt* gedrukt. Kon ik elders nog een dergelijke vertrouwensrelatie opbouwen? Kon ik nog een drukker vinden die dezelfde condities aanbood? Toon me die idealist.

Kruispunt kreeg subsidie van het ministerie van Cultuur. Jarenlang BEF 20000. Later BEF 50000. Patrick Dewael was een blauwe maandag onze minister. De subsidie schoot omhoog tot BEF 200000. Waarom heeft Patrick Dewael zijn ambitie niet ingetoomd moest hij zonodig opschuiven in de pikorde? Een onheilsvlaag bracht ons Luc Martens. Zijn commissie (met o.a. Marcel van Nieuwenborgh) vond dat tijdschriften professioneler moesten zijn. Zijn ooit meer douceurtjes uitgereikt aan tijdschriften? De commissie verwerd tot een normloos gezelschap. Anne Reniers (lid) nam niet eens kennis van de toegezonden tijdschriften en beweerde boudweg *Kruispunt* niet te kennen. Die commissies (collectie chromosomenongelukjes) konden tijdschriften dus ongestoord doodknippen.

Bert Anciaux heeft meer werk gemaakt van zijn zakdoeken (om uit te huilen) dan van zijn eigenlijke werk.

Luc Martens en Bert Anciaux: onder hun regentschap werd het Fonds geboren en verder gebakerd. Wie een aanschouwelijke voorstelling wil van geld dat over de balk wordt gegooid, moet maar naar het VFL googelen.

De provincie West-Vlaanderen had een voorbeeldig subsidiebeleid. De provinciebesturen hebben een mannetje van het Rekenhof op hun dak gekregen. De oude procedure deugde ineens niet meer. Met de reservevorming achter de hand konden de rekenmeesters subsidie terugschroeven. (Ik geloof niet dat de provincies gelukkig zijn met die gang van zaken). Voor de belastingdienst moest ik een paar keer per jaar formulieren indienen.

De nieuwe vzw-wetgeving bracht nog meer administratief werk mee. De post vond dat ook zij een stuk chagrijn moest worden. Geen nazendingen meer, bemoeiingen met periodiciteit en reclame en almaar stijgende tarieven.

Men kan licht bevatten dat die ingrepen en voorschriften wezenlijk bijdroegen tot een sterke redactionele werking. Door al die grapjes kon ik de subsidie meteen aan een boekhouder doorstorten. En nog wat bijpassen. Ik heb dan ook besloten af te zien van alle verdere aanvragen en heb er nog meer dan vroeger voor gezorgd dat *Kruispunt* zelfbedruipend was: (steun)abonnementen en losse verkoop. (Is mijn boekhoudkundige knowhow legendarisch, Joost de Handelsreiziger heeft me nooit in de steek gelaten.)

Laat het dus duidelijk zijn: de subsidiefarce heeft *Kruispunt* niet genekt. De verdedigers van de tijdschriftenbelangen (ministers, de laatste commissies, het VFL met zijn mekkerende opperhoofd Carlo van Baelen) hebben echter al gedaan wat in hun vermogen lag om hun onwelgevallige tijdschriften van de vleespotten te verjagen.

De commissie en het VFL hebben nooit hun normen omschreven. Wat is - zelfs in hun ogen - kwaliteit?

Ooit moest een tijdschrift representatief zijn om subsidie te kunnen beuren. Een oplage van minimaal driehonderd vijftig exemplaren was de norm. Gehuil bij *Yang* en *Kreatief*. De norm werd bijgesteld op driehonderd.

Ik heb toen voorgesteld om vijf jaar lang alle subsidies op te schorten en te zien wie daarna nog in leven en representatief was. Ik wacht nog altijd op antwoord.

ANTI-POSTMODERNISTISCH LITERAIR (K)WARTAALSCHRIFT

WEEIERS

een kruispuntje

jrg. 22, nr. 2, juni-juli 2009
verschijnt driemaandelijks

Ceci n'est pas une pipe

Op het kruispunt

Hubert Van Eygen

*I can't remember if I cried
When I read about his widowed bride,
But something touched me deep inside
The day the music died.*

Don McLean, American Pie

Er stierf iets in mij toen ik al een hele tijd geleden vernam dat Kruispunt definitief ophield te bestaan. Zomaar, zonder me te waarschuwen stopte **John Heuzel** ermee (zie ook "De dood van een tijdschrift: Kruispunt" in Weirdo's nr. 85). Een standbeeld werd plots van zijn sokkel gehaald, na 50 jaar. Na het communisme, het kapitalisme én het post-modernisme te hebben overleefd, was het ineens gedaan.

De talrijke vaste en losse medewerkers bleven wezenloos achter: *Waar moeten we nu onze 'rare' bijdragen kwijt raken? Waar kan je nu nog recensies en essays lezen over boeken, auteurs of taalgebieden die geen hapklare brokken zijn? In welk literair tijdschrift kan je nu nog verrast worden?* Dat waren ook de meest gehoorde opmerkingen tijdens het opmerkelijke '**begrafenisfeest**' dat John Heuzel op **zaterdag 27 juni 2009** organiseerde in kinderboederij "De Zeven Torentjes" (of all places, niettemin een prachtige lokatie!) in Brugge.

Enkele maanden geleden schreef John me het volgende: '*Hier houdt het op.*' *Het is mooi geweest. Het is goed geweest. In 1959 is Kruispunt voor het eerst verschenen. Gedreven en bevlogen heb ik het 25 jaar uitgegeven. Heb ik het behoed tegen platte literatuurcommercie. Samen met de vaste medewerkers heb ik gezorgd voor statements tegen vervlakkings. In 2009 wil ik de abonnees een afsluitend nummer bezorgen met bijdragen van medewerkers die horizons hebben opengetrokken. Jij had je eigen bezigheden en hebt dan ook niet zo dikwijls meegewerkt. Je hebt Kruispunt echter heel lang gelezen en daarover gerapporteerd in Weirdo's – zoals trouwens nog in je vorige nummer. Graag vernam ik omgaand of je tegen half maart een laatste bijdrage wilt bezorgen met een terugblik op Kruispunt. Wat heeft Kruispunt voor jou betekend? Heeft het ook jouw blikveld verruimd? Was het stimulerend en/of representatief voor de rest van je werk? Voor de voorstelling van het laatste nummer en als een ultiem eresaluut aan de twee roergangers Mark en Georges plan ik in de tweede helft van juni een weerzien in Brugge. Met een hapje en een drankje op een lommerrijke plaats in het groen. De uitnodiging daarvoor volgt.*

*Mijn verzameling Kruispunten: van nr. 94 (maart 1985) tot nr. 200 (juni 2009)
met enkele vroegere nummers 'gul' geschonken door John Heuzel:
anderhalve meter Vlaamse literatuurgeschiedenis*

Zoals John schrijft ben ik nooit een vaste medewerker van Kruispunt geweest. In de periode 1985-1997 publiceerde ik er 19 bijdragen in. Maar ik ben altijd een grote fan geweest van het blad dat ik beschouwde als de stiefvader van Weirdo's. En zeker in de jaren '80 gingen nogal wat brieven heen en weer tussen Kinrooi/Leuven en Brugge. Ik vond het dan ook een hele eer om voor het allerlaatste nummer van tijdschrift een artikel te mogen schrijven. Dat werd uiteindelijk (na urenlang grasduinen in mijn archief waarbij ik af en toe achterover viel van het schaterlachen) "*Hoe wordt je verliefd op een duivels literair tijdschrift?*"

En toen kwam de grote dag. Het was nét het hoogtepunt van de belastingbrievengekte waarin ik bijna ieder jaar verzuip, maar die dag konden me alle fiscale problemen gestolen blijven en ik was blij dat ik even kon vluchten voor al die vervelende lui die blijven vragen: "Meneer, kan ik ook iets aftrekken?" Dit afscheid kon niemand me afpakken. Samen met mijn vrouw trok ik naar Brugge voor een 'herademingsweekendje', alle puinhopen achter mij latend, inclusief mijn drie kinderen.

Een beetje thuis komen...

Ter zijde moet je weten dat ik op John Heuzel na (die ik ooit één keer in Brugge ben tegenkomen) nooit iemand van Kruispunt in levende lijve heb ontmoet en dat ik ook nooit tot de werkgroep van Kruispunt heb behoord. Ik was dus een echte vreemde eend in de bijt, een klein Limburgertje dat zich ging

mengen in het 'grote' Kruispuntgezelschap. Maar van het eerste moment dat wij aankwamen bij "De Zeven Torentjes" had ik het gevoel dat ik een beetje thuiskwam...

Bij een lekkere pint bier leerde ik de 'grijze' (maar oh zo kleurrijke) heren van Kruispunt kennen, zoals de (al snel aangeschoten) **Hendrik Carette, Fa Claes, Ludo Stynen, Kees Klok, Lauran Toorians, Jan Deloof, Boris Todoroff, Emiel Hoorne, Jef Turf** en tal van anderen. En uiteraard leerde ik ook de Kruispunt-weduwe kennen, **Marie-Thérèse**, de vrouw van John Heuzel, die de hele middag in elkaar had gestoken (chapeau voor deze madam, je moet maar getrouwd zijn met een tijdschriftenman, mijn vrouw weet er alles van). Want ook dat werd voortdurend herhaald die middag: achter iedere grote man staat een nog grotere vrouw! En middenin die groep van Weirdo's avanta-lette liep John Heuzel stoïcijns voortdurend zijn pijp te stoppen tussen zijn altijd korte en vaak ironische opmerkingen door.

Tijdens de overheerlijke barbecue hielden enkele medewerkers een korte speech waarin vaak met weemoed werd terug gekeken naar een tijdperk dat voorgoed voorbij is, maar waaraan zoveel heerlijke herinneringen verbonden waren. Maar iedereen was vooral dankbaar omdat Kruispunt (en John Heuzel) hen kansen had gegeven om teksten te publiceren die anders waarschijnlijk nooit in die mate verspreid zouden zijn geweest. Kruispunt durfde het aan om 'moeilijkere' teksten te publiceren, teksten over taalgebieden die je nog in de atlas moest gaan opzoeken of teksten over onderwerpen waaraan geen enkel tijdschrift zich waagde, Kruispunt durfde een tijdschrift in boekvorm uit te geven, durfde 'Op het Kruispunt' uit te geven met honderden recensies over boeken die je niet zomaar even in de krantenwinkel kan kopen...

John Heuzel bij het uitdelen van het laatste nummer van Kruispunt, met links van hem Jan Deloof en rechts Fa Claes

En als 'bleuke' heb ik daar dan de eerste brief voorgelezen die ik op 20 december 1982 van John Heuzel ontving nadat ik hem enkele gedichten ter publicatie had toegestuurd. Ik was 21 jaar, zat in mijn 2de licentie germaanse filologie en ik ging de wereld veroveren met mijn verzen. Daarom stuurde ik mijn gedichten naar allerlei tijdschriften waaronder Kruispunt, zonder te weten van welke signatuur die tijdschriften allemaal waren...Achteraf heb ik ze uiteraard heel goed leren kennen, maar toen leek het een sprong in het duister...

Reject

Omdat deze brief John Heuzel ten voeten uit is, laat ik hem hier in zijn geheel volgen. Ik moet wel zeggen dat Johns toon in latere jaren wat milder werd maar deze brief geeft duidelijk aan waarvoor Kruispunt stond:

"Even goede,

Wanneer iemand me iets uit een bescheiden handje aanbiedt, gaan mijn rugharen overeind staan: die man is te bescheiden om goed te zijn of stinkt van de pretentie - wat in de buurt ligt. In alle geval: hij taxeert zichzelf verkeerd.

Wanneer in de teksten nog dingen komen als een krampachtig vuistje, dan vind ik dat koddig klinken.

Ik weet niet meer... blijft in het koddige steken. Met Peetoom zitten we volop in de nu al jarenlang aanslepende polemieek. Wie een kindje doodt in de moederschoot begaat een moord. Pro en contra. Blijkbaar heeft pro Vita het hier gehaald. Ik wens Kruispunt echter uit die polemieek te houden: de Bond en het Humanistisch verbond hebben elk hun geëigende kanalen voor hun perikelen. Zolang de polemieek op dat peil wordt gevoerd, heeft de Kruispuntlezer daar niet teveel aan.

Voor die redenen al: reject.

Voorts is er nog een reden: had ik me laten vertederen door die borelingenkreet en de besteevengoede publikatie in het vooruitzicht gesteld, dan had ik erbij moeten zeggen dat die publikatie nog anderhalf à twee jaar kon uitblijven. Ik begrijp dat dichters niet zo lang kunnen wachten en andere uitgevers aanporren. De hele zoldervloer is bezaaid met teksten waarvan de auteurs me de oren van het hoofd zagen want zelfs Georges van Acker had ze nog wat gezegd over opname. En sedert Georges het redactiesecretariaat heeft overgedragen is de omvang van Kruispunt van 56 op 80 blz. gebracht met vorig jaar een nummer van 92 blz. Nu is het decembernummer weliswaar weggefallen voor het goede doel want dat ging helemaal over Joyce. En volgend jaar valt het weer weg want het gaat over IJslandse literatuur en bij mijn weten is Hubert van Eygen geen moderne IJslandse dichter. Ik voel me nu ook niet verplicht Kruispunt tot 120 blz. op te kloppen en dan teksten te plaatsen die elders beter tot hun recht komen. Nu voelen zich zowat 1350 abonnees thuis in Kruispunt en ik wil ze thuishouden.

Dat wil niet zeggen dat je niet meer moet inzenden: alle teksten worden op hun eigen merites beoordeeld en streng geselecteerd.

Mijn verdere wedervaren met Kruispunt dat toch een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan mijn ontwikkeling als 'schrijver' (wat dat ook moge zijn) kan je lezen in Kruispunt nr. 200 dat die middag werd voorgesteld (samen met nr. 198-199: 'Stalin in de Nederlandse (en andere) letteren' van **Peter Bormans**). Nr. 200 bevat daarnaast 'beklijvende' bijdragen van **Hendrik Carette, Fa Claes, Jan Deloof, Eric N. Heuzel, Henri-Floris Jespers, Kees Klok, Hedwig Speliers, Ludo Stynen, Boris Todoroff, Lauren Toorians** en **Jef Turf** (wat een schitterend allegaartje...). Zoals te verwachten was, is de inleiding van John Heuzel vrij kort en toch ook zeer cynisch. De titel zegt al voldoende: "Kruispunt is zo dood als een dode pier, leve Kruispunt!"... Eén zin uit die inleiding blijft me bij: "Verrijkend. Zo is het geweest". Zijn dat geen 'famous last words'?

Wie ooit de Vlaamse literatuurgeschiedenis van de tweede helft van de 20ste eeuw moet schrijven, zal niet langs Kruispunt kunnen kijken.

Verschraling

Jef Turf vat het prachtig samen in zijn bijdrage 'Verschraling': "*Daarom is het erg dat het tijdschrift nu moet verdwijnen, precies op een moment dat Vlaanderen meer dan ooit behoefte heeft aan open deuren om frisse lucht binnen te laten en om de rotingsgeuren te verdrijven die van alle kanten opstijgen. (...) De verschraling, niet in kwantiteit maar wel in verscheidenheid en kwaliteit, van het geschreven woord is een bijproduct van de verschraling van het moderne leven zelf, waar consumentisme, verspilling, oppervlakkigheid en verarming van de echte culturele waarden overheersen.*

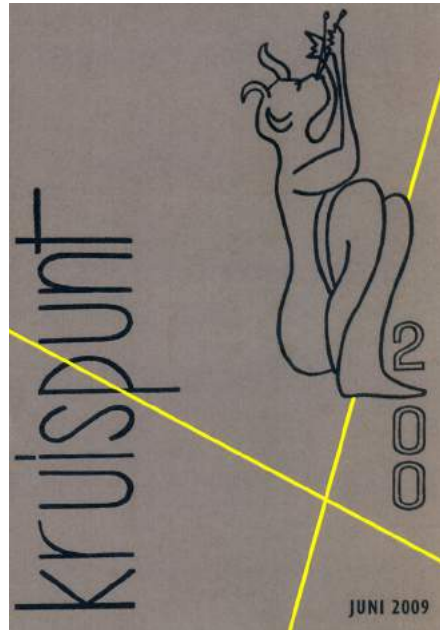

Marie-Thérèse, John Heuzel en een Weirdo uit Kinrooi

(...) *Laat ons dromen van een toekomst waarin Vlaanderen weer beseft dat het een kruispunt kan zijn, niet alleen van de handel in gadgets, maar ook in de verspreiding van culturen".*

Slagveld

Wanneer ik het slagveld van de Vlaamse literaire tijdschriften bekijk, dan kan ik enkel constateren dat het een 'schrale' boel wordt... Het is zonde, doodzonde dat een tijdschrift als Kruispunt verdwijnt. Wie moet nu opboksen tegen die verschraling, die oppervlakkigheid? Als stiefzoon van Kruispunt voelt Weirdo's zich enigszins aangesproken. Weirdo's is bereid om een stukje van de erfenis van Kruispunt over te nemen. Weirdo's wil best een 'kruispuntje' zijn, maar vooral dat stukje waarin wordt dwars gelegen, waarin tegen de richting wordt gereden, waarin door het rode licht wordt gereden, waarin besluiteloze rotondes worden vermeden.

Kruispunt 200 kan je bestellen bij John Heuzel, Boeveriestraat 8, 8000 Brugge

Ik roep dan ook iedereen op die na het overlijden van Kruispunt zijn ei nergens meer kwijt kan, om het in ons nestje te leggen. Ik heb nog wat warmte over om het uit te broeden. Als ondertitel zullen we vanaf nu dan ook 'een kruispuntje' vermelden zodat iedereen die het goed voor heeft met onze literatuur weer de weg kan vinden...

Missing link

En misschien krijgen we John Heuzel nog zover dat hij de 'missende' nummers van Kruispunt zal uitgeven. De nummers 190, 191, 193, 194 en 195 zijn immers nooit verschenen. Misschien zit daar nog materiaal voor Weirdo's tussen?

Je kan het tijdschrift krijgen door een eenvoudige aanvraag (via brief of mail), door een abonnement te nemen en door de website te raadplegen (<http://hbrouns.cdenv.be/cultuur/weirdo/weirdo.htm>).

11.Ziet u Literaire tijdschriften als een springplank naar uitgeverwezen?

Literaire tijdschriften zijn oefenzalen vóór de grote wedstrijd. Maar zijn tegelijkertijd ook laboratoria waarin richtingen voor de literatuur kunnen worden aangegeven.

Door inzendingen te sturen naar een literair tijdschrift kan een schrijver er achter komen of zijn werk wel geapprecieerd wordt of bepaalde kwaliteiten heeft. Maar daarnaast kan in een literair tijdschrift van alles worden uitgeprobeerd dat in de 'grote literatuur' misschien (nog) niet geapprecieerd wordt.

Het zijn leerscholen, kweekvijvers, ploeterbadjes voor de 'aankomende' schrijvers, maar het zijn tegelijkertijd podia voor mensen die nooit verder zullen komen dan dat ploeterbadje...

En dit is mijn favoriet: **literaire tijdschriften zouden zweepslagen moeten zijn voor onze literatuur...**

Ter verduidelijking

"In Vlaanderen is de situatie van de literaire tijdschriften nog erger. Na de verdwijning van twee van de drie Vlaamse zultijdschriften: het Nieuw Vlaams Tijdschrift en De Vlaamse Gids, verdwenen ook nog het Nieuw Wereldtijdschrift (wegens te veel ambitie), Diogenes (wegens wanbeheer), Kreatief (wegens metaalmoetheid), Gierik & NVT (wegens verwarring of onduidelijkheid, nvdv: dit tijdschrift bestaat gelukkig nog) en werd al een fusie aangekondigd van het sprankelende tijdschrift freespace Nieuwzuid met het wat academische en elitaire Yang. Alleen het pluralistische alles overkoepelende Ons Erfdeel en het deftige en christelijke Vlaanderen houden stand. Maar deze laatste twee tijdschriften zijn geen puur literaire tijdschriften. Ook het allicht te weinig bekende en dus onbeminde Kruispunt van de eigenzinnige John Heuzel verdwijnt onder de golven van de Noordzee die opnieuw een grauwe Moordzee wordt. De ironie wil nu echter dat de oudste twee literaire tijdschriften De Gids en Dietsche Warande & Belfort voorlopig nog blijven bestaan. En zelfs het unieke Maatstaf (De Arbeiderspers) kon de vloedgolf van de postmoderne tijden niet overleven".

Hendrik Carette, in: *Kruispunt* nr. 200, juni 2009

ANTI-POSTMODERNISTISCH LITERAIR (K)WARTAALSCHRIEF

WELRDOS

een kruispuntje

jrg. 23, nr. 1, maart-april 2010

verschijnt driemaandelijks

maals hebben wij gevraagd om het subsidiebedrag (ongeveer 2000 euro op jaarbasis), dat wij jaarlijks nodig hadden om onze vereniging draaiende te houden, te continueren. Werk- en tijdsbesparing voor ons maar ook voor het VFL.

Uiteraard zou dit voor hen gezichts- en machtverlies zijn geweest. Zij, en zij alleen, hebben de touwtjes in handen en spelen rustig een spelletje machtsvertoon en marionettentheater... De reeds volgepropte graanschuren blijft men tot 'barstens toe' vullen. Ja, werkelijk dat meen ik: 'wij keren terug naar de Middeleeuwen!!!'

Bij het toekennen van de Cultuurprijzen is nogmaals gebleken dat het niet de vrijwilligers zijn die al eens in de prijzen mogen vallen: Het zijn allemaal betaalde krachten. Een mens met gezond verstand zou denken dat het toch normaal is dat zij hun werk doen zoals het hoort. En minister Schauvliege: zij staat erbij en kijkt ernaar...

Nog even en de laatste vrijwilliger zal kortelings zijn 'fiets aan de haak hangen'. Waar is dan het cement dat de samenleving al decennia lang aan elkaar heeft gehouden? De verzuring van de maatschappij zal (nog meer) toenemen. En onze nakomelingen? Ik heb met hen te doen...

Hartelijke groet,
ook vanwege **Ina Stabergh**.

Fred Jonckers
(ex-secretaris Apollo-Diest)

Regelneven en oekazen

John Heuzel

Je weet al langer wat ik van de regelneven vind. Hebben de bemoeienissen van het Rekenhof, de post, de belastingen (w.o. de btw) of het VFL al één interessant boek opgeleverd? Die instellingen gedragen zich als krentenwegende regenten en smoren alle creativiteit.

Een vrijwilliger kan maar beter zijn eigen smaak tot compromisloze norm verheffen. Wat hij aan subsidie misloopt, bespaart hij aan boekhouders of aan tijd. Hij hoeft dan ook niet beleefd belet te vragen bij norm- en vormloze gezelschappen die oekazen uitvaardigen en vooral zichzelf in stand houden.

Ademruimte

Edith Oeyen

Sinds meer dan vijfendertig jaar ben ik vrijwilliger in de literaire wereld. Eerst bij **Litera**, een kleine uitgeverij en uitgever van een literair tijdschrift. Door omstandigheden en een tekort aan subsidie is deze vereniging ter ziele gegaan. Daarna werd ik aangezocht door

KRUISPUNT

2002

JUNI 2009

HOE WORD JE VERLIEFD OP EEN DUIVELS LITERAIR TIJDSCHRIFT?

- *Doordat het je op briljante - maar niet mis te verstane - wijze blijft vertellen dat je eigenlijk geen (goede) dichter bent...*
- *Doordat het voortdurend opduikt waar niemand het verwacht: in Bretagne, Lapland, Oost-België, Hindoestan, Zeeland, Zuid-Afrika, Catalonië, Bolivia, Thessaloniki of op de Antillen en Cyprus (en zo kan ik nog wel even doorgaan)...*
- *Doordat het weigert zich te prostitueren om toch in de overheidskas te mogen grabbelen...*
- *Doordat het ook het sociale onderdeel van de literatuur en cultuur aan bod laat komen...*
- *Doordat het een onvoorstelbaar groot aantal recensies biedt over alle mogelijke aspecten van onze literatuur en cultuur, geschreven door mensen die niet in vakjes denken...*
- *Doordat het niet meeholt met de laatste modes en hypes, maar aandachtig en kritisch op het kruispunt staat te kijken naar wat allemaal voorbij komt...*
- *Doordat het de duivelse John Heuzel als redactiesecretaris en uitgever heeft...*

Prehistorie

Er was eens een tijd (heel lang geleden) dat ik 'Germaanse filologie' (die richting bestaat zelfs niet meer) in Leuven studeerde en dat ik vol zat met gedichten die ik absoluut kwijt wilde. Tot mijn verbazing bestond toen een groot aantal literaire tijdschriften (iets dat ze me niet hadden geleerd op de middelbare school en evenmin in de kandidaturen in Leuven). In de bibliotheek van w&l. vond ik een groot aantal dergelijke tijdschriften. Zonder te weten wie wat deed in het literaire wereldje stuurde ik mijn gedichten lukraak naar een groot aantal tijdschriften, zoals *'t Kofschip*, *Poëziekrant*, *Yang*, *Nioba*, *Appel*, *Gist*, *Bries*, *Muzisch Meerdaal*, *Wel*, *Zefier*, *Oostland*, *Randschrift*, *Leuvense letters*, *Plinius-'t Kandelaartje*, *Portulaan*, *DW&B* en... *Kruispunt* (hoeveel van die tijdschriften bestaan nog?). En ik had

succes! Mijn eerste gedicht 'Bier' (hoe kan het anders...) werd gepubliceerd in 't *Kofschip* en later volgden nog tal van andere tijdschriften. Maar centje lag (bijna altijd) dwars en dat vond ik niet leuk.

Ergens in 1982 stuurde ik mijn eerste pogingen naar *Kruispunt*, dat ik van haar noch pluim kende. Op 20 december 1982 kreeg ik het volgende antwoord: *Wanneer iemand me iets uit een bescheiden handje aanbiedt, gaan mijn rugharen overeind staan: die man is te bescheiden om goed te zijn of stinkt van de pretentie - wat in de buurt ligt. In alle geval: hij taxeert zichzelf verkeerd.* De rest van het epistel bespaar ik jullie. Het kwam erop neer dat mijn gedichten afgewezen werden, maar dat ik toch nieuwe inzendingen mocht doen.

Uiteraard werkte Johns antwoord als een rode lap op een dolle stier. Dus stuurde ik opnieuw een lading verzen op. Op 13 november 1984 kreeg ik weer een verhelderend antwoord van hem:

Dat *Kruispunt* op uw verlanglijstje staat, is één. Twee is: hoe erin te raken. Niet met 'Ontlasting', noch met 'Conscience'. Voortgaand op uw stempel meen ik met een grote mens te doen te hebben, die getrouwd is en dus een zekere graad van volwassenheid heeft bereikt. En we zitten volop in een bonte avond. Nu sal men ene boerte spelen gaan. Veesten en ontlasting: we zijn er nog altijd sterk in. En 'Conscience' - al ben ik pacifist, ik kan er geen poëzie in vinden. In *Kruispunt* publiceren gaat momenteel dus niet: I lever cut away my hangers schreef Sir Thomas Malory in *Le Morte d' Arthur* (1483). Willen we met ons allen eerst een paar boeken van Boon lezen?

Iedere zichzelf respecterende dichter zou na dit antwoord *Kruispunt* voor de rest van zijn leven schrappen van zijn verlanglijstje. Maar Van Eygen uiteraard niet. Op 16 november 1984 kreeg ik alweer een antwoord van John Heuzel waarin hij mij de functie van *Kruispunt* uitlegde:

Het staat in de titel: literair kwartaalschrift. Van en over auteurs. Een beetje een geweten schoppen (was *K* ook niet sociaal gericht?), een beetje het geheugen oprissen, iets anders brengen, over buitenlandse muurtjes kijken. Pretentius, vind je? Je moogt die opzet door tien delen en het resultaat tegen het licht houden. Ik aanvaard ideologische noch geografische begrenzingen en probeer dat wat door te trekken. Vandaar een Joyce-nummer, een Boon-nummer, een IJsland-nummer en nummers die nog moeten komen. In mijn zelfgenoegzaamheid ga ik onverdraagzaam tekeer tegen andermans genoegzaamheid. Zonder illusies probeer ik sloten te dempen, wallen te

slopen en wil ook eens een (kleine) windmolen bestormen. Mijn illusies zijn geblust, maar dat wil niet zeggen dat we ze moeten opgeven. En als in *K* een lang politiek artikel verschijnt, heeft de hoofdfiguur wellicht ook raakpunten met de literatuur. Of waren ze ten minste auteurs. Rosa Luxemburg, Karl Radek. *Kruispunt* is door communisten gesticht (ben ik niet) maar dat sociale element blijft behouden. Eye opener? Al was het maar om je niet helemaal in de doeken te laten winden door onze neoliberalen van allen kleuren.

Toen ik dit gelezen had was ik er zeker van: Ik had mijn soulmate gevonden, maar hij wist het alleen nog niet.

Op 21 april 1985 kreeg ik een volgend antwoord op alweer een nieuwe inzending: *HVE's gedichten wil ik nog geen poëzie noemen, maar ze lezen wel prettig. Dat is meer waard dan een pak natte zakdoeken en natte lakens.* Er viel eindelijk een beetje toenadering te bespeuren!

En zo kan ik nog wel even doorgaan. Gelukkig ben ik altijd een beetje archivaris geweest en heb ik alle kattebelletjes uit die wilde jaren bewaard. Ooit zal een overwerkte archivaris schaterlachend van zijn stoel vallen als hij al die verhelderende epistels leest!

De eerste stapjes op het kruispunt

Het eerste nummer van *Kruispunt* dat ik kon terugvinden in mijn eigen archief is nr. 94 van maart 1985. Bij het doorbladeren van dat nummer kwam ik op pagina 68 bij de rubriek 'Vergeet te lezen'. Daarin bespreekt Dries Janssen enkele tijdschriften - waaronder *Initiatief*, het tijdschrift waarvan ik toen redacteur was. Hij schrijft: *Hubert van Eygen kon beter zwijgen: zijn verhaaltje Lyssa komt niet uit boven puberale kletsboek.* Laat dat nu net het enige verhaal zijn dat ik ooit in een tijdschrift publiceerde. Dat ene zinnetje moet mij als beginnend schrijvertje erg boos hebben gemaakt. Maar gelukkig heb ik de raad van Dries niet opgevolgd en ben ik blijven schrijven. Trouwens, enkele jaren later heb ik Dries Janssen effectief leren kennen en tot nog toe blijft hij voor mij een van de grote meneren in de Limburgse literatuur van de laatste 50 jaar (vooral in het kritische vlak).

Bij de 10e verjaardag van *Weirdo's* (het tijdschrift dat ik in 1986 oprichtte) schreef hij: Dries Janssen wenst Hubert Van Eygen en de hele *Weirdo's*-club van harte geluk met het tweede lustrum van het tijdschrift dat ik elke keer met belangstelling lees. Proficiat, crescat! Mijn *Heibel-*

tijd is lang voorbij, maar ik blijf het spannend vinden dat op het kruispunt van Kinrooi - of all places - iemand blijft staan roepen en als hij hees is geschreeuwd, gaat dwarsliggen. Moge de gerechtigheid nog vóór het jaar 2000 de mensheid deelachtig worden. Inmiddels wens ik je van harte een zalige kersttijd en voor 1997 alvast alle heil en zegen.

Zeg nu zelf, voor zulk een briefje blijf je nog 100 jaar schrijven!

Een tweede rechtstreekse ervaring met *Kruispunt* volgde in december 1985. In het midden van de jaren '80 maakte ik er een hobby van om zoveel mogelijk gedichten naar allerlei tijdschriften te sturen. Vervolgens hield ik dan bij of ik een antwoord kreeg, wat voor antwoord ik kreeg, hoe lang het duurde voordat ik een antwoord kreeg: enz. Het was een leuke hobby en het werd ook een interessant artikel, getiteld 'Schrijf en er zal geantwoord worden' dat verscheen in *Kruispunt* nr. 99. Het was de tijd dat Guy Didelez zijn *Zwartboek Uitgeverijen* bij Nioba uitgaf. Het was de tijd dat de jongeren protesteerden tegen de 'langzame' gang van zaken bij de gevestigde tijdschriften en uitgeverijen. Nu ik zelf al meer dan 20 jaar een tijdschrift uitgeef, is het toch verhelderend die tekst van zowat 24 jaar geleden weer te lezen. Wat ik toen al die literaire tijdschriften verweet (geen antwoord geven, veel te laat antwoorden, geen motivatie voor weigering geven), kan ook mij verweten worden. Doordat ik mijn tijdschrift *Weirdo*'s vooral 's nachts moet maken (omdat ik overdag toch ook nog werk als ambtenaar - was John Heuzel ook geen ambtenaar?) blijft bitter weinig tijd over om een gemotiveerde weigering te sturen naar beginnende schrijvers die wanhopig zitten te wachten op bevestiging van hun talent, maar gelukkig hebben we nu internet en e-mail waardoor de communicatie veel vlotter - maar ook oppervlakkiger - verloopt.

Opmerkelijk in mijn bovengenoemde onderzoek was wel dat *Kruispunt* als nr. 1 uitkwam. Het bleek een liefdesverklaring te zijn die meer dan 20 jaar zou standhouden.

In die tijd wilde ik journalist worden. Maar het noodlot heeft er anders over beslist. Toch zette ik mijn eerste journalistieke(?) stappen door een artikel over *Kruispunt* nr. 100 (en *Yang*) te publiceren in het toenmalige spraakmakende weekblad *De Nieuwe* (3 juli 1986). Een tijdje later hield het blad op te bestaan (er was geen oorzakelijk verband) en verlegde ik mijn horizon weer naar Limburg, waar ik me tevreden moest stellen met stukjes in het reclameblad *Koerier*. Maar in dat artikel was het al dikke liefde en ik citeer:

Kruispunt bevestigt hier weer dat het nooit oud is geweest! Ieder nummer weer huppelt het net daar waar niemand het had verwacht en telkens steekt het in een ander jasje [...] Het is een monument, een bekroning van 25 jaar anders zijn. Het wordt tijd dat Vlaanderen gaat inzien dat *Kruispunt* meer

aandacht verdient. Maar laten we John Heuzel zelf het laatste woord geven met een stuk uit zijn 'verjaardagsverklaring' waarin de sterkte van het tijdschrift nogmaals naar voren komt: 'Dit nummer is - misschien nog meer dan anders - een kruispunt. Een kruispunt van opvattingen en culturen. Steppezand vermengt zich met polderklei (wat vindt de boer daarvan?) en meningen werken kruisbestuivend op elkaar in.

Weirdo's op het kruispunt

Toen ik startte met mijn eigen tijdschrift *Weirdo's* kon ik natuurlijk niet zwijgen over *Kruispunt*. Al in nr. 2 (mei 1987) verscheen een recensie over nr. 103:

Het meest weirde tijdschrift - na *Weirdo's* zelf uiteraard - is *Kruispunt*, een tijdschrift dat al 25 jaar bestaat en al meer dan 100 afleveringen kende. Het is zo'n beetje een vreemde eend in de Vlaamse literaire tijdschriftenbijt. Niettemin kent het een zeer ruime verspreiding. Toch krijgt het nog steeds niet de aandacht die het verdient. Het is een tijdschrift dat steeds weer verrast, niet alleen door de artikelen en poëzie die het in zijn gewone nummer brengt, maar ook en vooral door de speciale nummers die het regelmatig uitbrengt.

In de 20-jarige geschiedenis van *Weirdo's* werd *Kruispunt* zo'n 25 keer gerecenseerd of vermeld. De liefde was blijkbaar niet wederzijds... In *Kruispunt* verschenen niet zoveel besprekingen van *Weirdo's*, maar toch heb ik één opmerkelijk statement van John Heuzel gevonden: *Onder de titel 'Vijf jaar vreemd gaan in de ondergrond' blies Weirdo's vijf kaarsen uit. Nr. 20 biedt een staalkaart van het slechtste uit de voorbije jaargangen. Je moet het maar uitzingen: vijf jaar teksten publiceren die niemand wil - het lijkt wel een herhaling van Kruispunt. Wanneer krijgt Weirdo's nu een heuse doctoraatsverhandeling? (Kruispunt nr. 145, juni 1992). John zat er niet ver naast, een aantal jaren later werden effectief twee eindverhandelingen van germanisten (deels) gewijd aan *Weirdo's*. Een doctoraat was toch te hoog gegrepen...*

Ondanks dat John in het begin mijn bijdragen voortdurend weigerde (wel met de nodige sarcastische raadgevingen) bleef ik volharden in de boosheid en bleef ik hem bijdragen sturen. Dat zorgde ervoor dat ik in de periode 1985-1997 toch 19 bijdragen in *Kruispunt* kon publiceren waaronder 7 gedichten, 3 essays en 9 recensies. (Opmerkelijk daarbij is wel dat praktisch alle bijdragen een sociaal geëngageerde inslag hadden, maar waren niet al mijn

bijdragen in die tijd sociaal geëngageerd of tenminste geïnspireerd door het werk van Amnesty International?)

'Waarmee bemoei ik me?'

In een brief van 12 januari 1987 liet John (nogmaals) blijken dat hij mijn poëtisch werk niet al te hoog inschatte, maar dat hij wel iets in mij zag als publicist:

Je gedichten. Ik blijf je beter vinden als essayist. Sommige mensen zetten er wel een tijdje over eer ze weten wat ze het best ligt. En eigen voorkeuren - ja, wat moet je daarmee? Maar (met nog wat meer studiewerk) - ik zie je wel uitgroeien tot een gedegen publicist over mensenrechten en aanverwante onderwerpen. Heb je daarover al eens goed nagedacht? Je hebt informatie, je hebt een schrijfmachine en je hebt nog wat tijd (voor je). Waarmee bemoei ik me?

Ook over *Weirdo's* had John een uitgesproken mening, dat bleek onder andere in een brief van hem van 20 april 1991:

Weirdo's bekijk ik altijd aandachtig. Het verbaast me telkens weer dat het blad blijft verschijnen. Dat jullie maar 80 abonnees hebben verbaast me niet. De onderwerpen liggen niet zo in de smaak van de doorsnee-lezer en nog minder in die van de dito-koper. Mij zeggen de tekeningen niets: ik ben nooit een liefhebber geweest van comix en andere strips-voor-volwassenen. Die bladzijden zijn dus niet aan mij besteed. De teksten zelf vind ik meestal aan de magere kant: wat heb ik - een lezer-bijgeleerd, hoe groot was mijn esthetische ervaring? Misschien is dat een verfoeilijke bourgeois-gedachte dat literatuur iets moet bijbrengen, maar ik ben op dat punt erg utilitaristisch. Kortom: ik bekijk en houd *Weirdo's* omdat het van jou komt, omdat ik je waardeer. Ook: omdat ik sympathie heb voor de kleintjes, de underdogs, waartoe ik ook mezelf nog altijd reken.

Op dat moment verzeilde ik puur toevallig in de politiek en sindsdien ben ik er niet meer uitgeraakt. Daardoor kwam mijn literaire bedrijvigheid op een lager pitje te staan en werd de briefwisseling met de literaire tijdschriften veel minder, ook met John Heuzel. Niettemin bleef ik tot op het einde abo van *Kruispunt* en publiceerde ik er nog één recensie in (over mensenrechten in de kerk).

(Step)Father and son reunion

Ik heb *Kruispunt* altijd beschouwd als een soort 'stiefvader' van *Weirdo's* ('vader' was een beetje te veel van het goede, dat kan ik mijn eigen kinderen niet aandoen). Dat wil helemaal niet zeggen dat *Weirdo's* het werk van *Kruispunt* wil of kan voortzetten. Zich vergelijken met een monumentaal tijdschrift als *Kruispunt* zou misplaatst zijn. Ik volg de literaire tijdschriften in Vlaanderen al sinds het begin van de jaren '80 maar tot nog toe is er geen enkel ander tijdschrift geweest zoals *Kruispunt*. De sterkte van het tijdschrift was dat het een enorm groot netwerk van zeer getalenteerde medewerkers had, dat het het lef had om niet voor de hand liggende thema's aan te snijden, dat het de literatuur in zijn sociale context plaatste, dat het niet hoog voor subsidieverleners, dat het niet in ijle hoogten zweefde maar met beide voeten op de grond of zelfs in de modder stond.

Op pagina 2 van *Weirdo's* staat al jarenlang het volgende 'programma':

Weirdo's wil een blad zijn dat publicatieruimte biedt aan mensen die gewoon zichzelf willen zijn en die geen rekening (willen) houden met de regeltjes die anderen opleggen. Dat brengt uiteraard met zich mee dat inzendingen met een sociaal geëngageerde inslag en/of met een 'afwijkend' karakter de voorkeur krijgen in dit blad. Daarnaast wil het blad het oh zo kleine literaire wereldje in Vlaanderen en Nederland wijzen op de relativiteit van al de narcistische pogingen om de massa aan te zetten tot het lezen van navel-literatuur. Een beetje lager dan de navel gaat er een nieuwe wereld open die wij stem willen geven"

Met een beetje fantasie kun je in dit weirde 'programma' toch enkele parallellen vinden met wat *Kruispunt* altijd heeft gepropageerd.

Dat gevoel van verbondenheid verwoordde ik o.a. in *Weirdo's* nr. 37 (10-jarig bestaan) in een recensie over *Kruispunt* nr. 166. De recensie kreeg de toepasselijke titel '(Step)Father and son reunion.'

Als je de geschiedenis van iets schrijft, kom je onherroepelijk op het punt dat je moet bepalen waar een bepaalde wending ontstaan is, waar 'bewustwording' is ontstaan, waar het verkeerd is begonnen lopen. Zo is dat ook bij *Weirdo's*.

Puur toevallig plofte op het moment dat ik dit nummer aan het samenstellen was het nieuwste nummer van *Kruispunt* in de bus. *Kruispunt* is het literair tijdschrift waarop ik - samen met Appel en DW&B - tot nog toe het langst geabonneerd ben. Ik las het blad én publiceerde er al in vóórdat ik nog maar ooit gehoord had van *Weirdo's* of wartaalneigingen kreeg. Ik heb *Kruispunt*

altijd beschouwd als een soort grote broer van *Weirdo's*. Maar hoe meer ik erover nadenk, hoe meer ik er achter kom dat ik *Kruispunt* met die bewering tekort doc. Want de binding gaat een generatie verder. *Kruispunt* is één van de vaders van dit tijdschrift geweest! En ik durf er namen op te plakken: John Heuzel gaf me m'n eerste kansen om m'n wartaal te publiceren. Joris Van Acker heeft al jarenlang een abonnement op *Weirdo's*, niet uit medelijden, maar gewoon omdat wij steeds hetzelfde kruispunt willen oversteken, zonder stoplichten. Dries Janssen heeft me geleerd dat je eeuwig jong kan blijven in de literatuur.

Nr. 166 van dit merkwaardige tijdschrift is - zonder dat de redactie het wist - een kleine ode aan zoontje *Weirdo's*. In dit nummer zijn een aantal bijdragen opgenomen van mensen die ook al ooit publiceerden in *Weirdo's*: Daniël Franck, Joanan Rutgers, Jan Vanhaelen, Johan de Wit, Ma Thida en Luc Vandaele.

En daarnaast wordt een groot deel van het tijdschrift gevuld met bedenkingen van Hedwig Speliers, een man die ik erg bewonder omdat hij met dezelfde gedrevenheid als *Weirdo's* dié theorieën verkondigt die *Weirdo's* nu al tien jaar lang probeert onderuit te halen (in een van de volgende nummers hopen we daar dieper op in te gaan). Dat is dé betekenis van een kruispunt: samenkomen en praten.

In het literaire wereldje in Vlaanderen wordt momenteel niet gepraat, niet gediscussieerd. Polemie is ondenkbaar. Maar *Kruispunt* heeft het nooit opgegeven om tegen schenen te stampen. *Weirdo's* kan alleen op zere tenen trappen omdat *Kruispunt* de schenen al bont en blauw heeft gestampt. Daarom: bedankt, Joris, John en Dries en al die anderen die ervoor zorg(d)en dat we het volgende kruispunt gewoon oversteken, ook al staat het licht soms op rood.

En wat is uiteindelijk de conclusie?

Zonder *Kruispunt* was ik misschien nooit de mens, de schrijver, de criticus, de 'ambtanterik', zelfs de politicus (of tenminste politieke medewerker, van een CD&V-er nog wel) geworden die ik nu uiteindelijk ben.

Ik denk dat *Kruispunt* (samen met Amnesty International, maar ook de politiek) mij heeft geleerd dat je niet langs de weg moet blijven schreeuwen om iets te veranderen. Daar bereik je bitter weinig mee. Je moet het lef hebben om midden op de weg te springen, om door het rode licht te rijden op het kruispunt om mee te werken aan de herstelling of heraanleg van die weg of zelfs dat kruispunt, ook al krijg je dan heel vaak het deksel op je neus.

Ik buig voor *Kruispunt*. Ik ween om het afsterven van *Kruispunt*. Maar tegelijkertijd ben ik een beetje blij. Nu kan John Heuzel eindelijk gaan genieten van zijn welverdiende pensioen...

zonder rekening te moeten houden met vervelende schrijvers, onhaalbare deadlines, arrogante uitgeverijen die vragen waar hun recensie blijft, subsidieverleners die een duidelijke afrekening verwachten, boekhouders die wachten op de juiste cijfers en drukkers die wachten op hun centen! Want al te vaak wordt vergeten dat een literair tijdschrift uitgeven hard werken betekent (vooral 's nachts), vaak verlieslatend is (waardoor je overal moet gaan bedelen) en dat je meestal stank voor dank krijgt.

Een écht literair tijdschrift is een KRUISPUNT en geen ROTONDE

John Heuzel en de hele ploeg van *Kruispunt* hebben me één belangrijk iets geleerd: een literair tijdschrift is géén parkeerplaats, zelfs geen parkeerplaats voor carpoolers (dat is toch oh zo postmodern). Een écht literair tijdschrift is een kruispunt: een plaats waar wegen samenkomen, waar ongelukken kunnen gebeuren, waar mensen kunnen stoppen, maar ook keihard door het rood kunnen rijden, waar ze met elkaar kunnen kennismaken, waar ze gewaarschuwd worden voor wat er kan komen, waar omleggingen worden gesignaleerd en waar ook wordt gewaarschuwd voor doodlopende wegen.

Tegenwoordig krioelt het literaire tijdschriftenwereldje van de rotondes waar men oneindig kan rondrijden zonder keuzes te maken, zonder de kans op unieke ontmoetingen én zonder risico's te lopen. Tijdschriften moeten kruispunten zijn waar je de duivel kunt tegenkomen (en dus ook zijn tegenpool).

Ik heb jarenlang met duivels plezier *Kruispunt* gelezen én *Weirdo's* gemaakt. Iedere keer dacht ik weer aan 'Crossroad Blues' van Robert Johnson: *I went to the crossroad, fell down on my knees, asked the Lord above "Have mercy, now save poor Bob, if you please"*.

Maar ook en vooral aan de legendarische woorden van Charlie Daniels in *The devil went down to Georgia*:

The devil bowed his head because he knew that he'd been beat.
He laid that golden fiddle on the ground at Johnny's feet.
Johnny said: "Devil just come on back if you ever want to try again.
I told you once, you son of a bitch, I'm the best that's ever been."

Nu sta ik alleen voor het kruispunt dat ongemerkt een rotonde is geworden. Er zijn geen rode lichten meer. De duivel is verdwaald. En volgens mij heeft hij zich ergens verstopt in Brugge... Maar vinden zal ik hem!